

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA  
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ  
PAŽYMADĖL ŽMONIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROFILAKTIKOS IR KONTROLĖS  
ĮSTATYMO NR. I-1553 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3310 IR  
PACIENTŲ TEISIŲ IR ŽALOS SVEIKATAI ATLYGINIMO ĮSTATYMO NR. I-1562 12  
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3312 PROJEKTŲ (NR. TAP-19-  
2215); TAIS NR. 19-14776(2))

2020-01-15 Nr. NV-143

Vilnius

**Projekto rengėjas:** Sveikatos apsaugos ministerija.

**Projekto tikslas:** pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių J. Sabatausko, A. Syso, R. Budbergytės, D. Šakalienės ir kitų pasiūlymo (Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai) nustatyti, kad vaikų profilaktiniai skiepijimai nuo Pasaulio sveikatos organizacijos likviduojamų infekcijų (poliomielito, tymų, raudonukės) yra privalomi, išskyrus tuos atvejus, kai vaikas negali būti skiepijamas dėl kontraindikacijų.

**Dabartinė situacija:** šiuo metu Žmonių užkrečiamųjų ligų įstatyme nustatyta, kad imunoprofilaktika atliekama *tik asmeniui sutikus*. Už vaikų skiepijimą yra atsakingi tėvai ar globėjai. *Skiepijimas Lietuvoje nėra privalomas*.

Sveikatos apsaugos ministras yra patvirtinęs *Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendorių* (2018-08-29 įsakymas Nr.V-955), kuriame nustatyta, kad vaikai poliomielito vakcina skiepijami 2, 4, 6, 12 mėn. ir 6-7 metų, o trivalente tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina – 15-16 mėn. ir 6-7 metų.

Pastaruoju metu Lietuvoje stebimas asmenų, nepagrįstai atsisakančių skiepyti vaikus, didėjimas, todėl nepaskiepytų nuo šių ligų vaikų skaičius kasmet didėja.

Skiepai nuo tymų ir raudonukės yra privalomi Bulgarijoje, Kroatijoje, Čekijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje, Italijoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje, nuo poliomielito - Belgijoje, Bulgarijoje, Kroatijoje, Čekijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje, Italijoje, Maltoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje.

**Projekto esmė:** siūloma *nepritarti įstatymų projektams, kadangi* Įstatymų projektų rengimo tikslas gali būti pasiekiamas ir be skiepų privalomumo. Pateikiami šie argumentai:

- skiepų kalendoriuje jau yra įtrauktas vaikų skiepijimas nuo Įstatymų projektuose nurodomų infekcijų - poliomielito, tymų, raudonukės;
- yra įrodymų, kad skiepijimų aprėptys yra didesnės šalyse, kuriose skiepijimas nėra privalomas (Skandinavijos ir Šiaurės Europos šalys). Tyrimų rezultatų duomenimis, privalomasis skiepijimas gali paskatinti neigiamą požiūrį į skiepijimus ir net skiepijimo aprėptį sumažėjimą;
- tyrimai parodė, kad sveikatos priežiūros specialistai yra tie žmonės, kurie turi didžiausią įtaką požiūriui į vakcinas formuoti ir skiepijimų apimtims didinti, todėl sveikatos priežiūros specialistų mokymas turėtų būti vienas iš svarbiausių prioritetų;
- tarptautinės organizacijos ragina intensyviau vykdyti komunikavimo veiklą ir didinti informuotumą apie skiepijimo naudą, nustatyti reikalavimą reguliariai tikrinti skiepijimo statusą, taip pat nuolat užtikrinti galimybę pasiskiepyti įvairiais gyvenimo etapais, siekiant padidinti skiepijimo aprėptį ir valdyti užkrečiamąsias ligas;
- atkreiptinas dėmesys, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas, vertindamas privalomų skiepų teisinį reguliavimą, nurodė, kad tai susiję su Europos žmogaus teisių ir pagrindinių

laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsniu garantuojama teise į privatų gyvenimą, apimančia ir asmens fizinį bei psichologinį vientisumą (2002 m. liepos 9 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas byloje Salvetti prieš Italiją Nr. 42197/98).

**Atitiktis Vyriausybės programai:** tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

**Derinimas:** projektas suderintas su Teisingumo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru, Valstybine ligonių kasa ir Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centru.

**Dalykinio vertinimo išvada:** siūlytume projektą patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas, aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Patarėja

Aurelija Urbonienė

Aurelija Urbonienė, tel. 8 706 63 813, el. p. aurelija.urboniene@lr.lt